

REFERAT Økonomi- og Klimaudvalget d. 23-03-2023

Mødedato Torsdag d. 23. marts 2023 kl. 15:15

Mødested Mødelokale 3, Landemærket 26, Rønne

Mødedeltagere Helle Munk Ravnborg, Jacob Trøst, Jonna Nielsen, Linda Kofoed
Persson, Mark Palmquist, Morten Riis, Søren Schow

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Energiøsekretariat til realisering af potentialer ved Energiø Bornholm.....	4
Orientering fra formanden.....	9
Eventuelt.....	10

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Fraværende

Linda Kofoed Persson.

Bemærkninger til dagsordenen

René Danielsson deltog som suppleant for Linda Kofoed Persson.

Punkt 2: Energiøsekretariat til realisering af potentialer ved Energiø Bornholm

23/6584

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Med Energiø Bornholm – samt Ørsted og CIP's planer om yderligere to store havvindmølleparker – står Bornholm overfor historisk store investeringer, der giver mulighed for ny energiproduktion, nye jobs og nye investeringer på og omkring Bornholm. For at Bornholm kan gribe de unikke og grønne udviklingsmuligheder, er der behov for politisk lederskab på området og en ny organisering omkring arbejdet med Energiø Bornholm.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- a) Der etableres et Energiøsekretariat til varetagelse af opgaverne forbundet med realisering af potentialerne ved Energiø Bornholm, og at der afsættes 1,5 mio. kr. i 2023 på bevilling 65 Administration finansieret af kassebeholdningen
- b) Der oversendes et udvidelsesforslag til budget 2024 til finansiering af driften af Energiøsekretariatet i 2024-2026, jf. tabel 3 og bilag 1

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 23-03-2023

Ad a) Det indstilles, at der ansættes en ekstra medarbejder pr. 1/7-2023 på bevilling 65 Administration, finansieret af kassebeholdningen samt der ikke etableres et energiøsekretariat.

René Danielsson og Søren Schow afventer deres stillingtagen.

Ad b) Det indstilles, at der oversendes et udvidelsesforslag til budget 2024 til finansiering af varetagelse af Energiø-opgaver.

Søren Schow afventer sin stillingtagen.

Sagsfremstilling

Energiø Bornholm skal løfte Bornholm

Folketinget har besluttet, at Bornholm fra 2030 skal være opsamlingssted for 3 GW grøn strøm fra havvindmøller, der stilles op i Østersøen ca. 15 kilometer fra Bornholm (Energiø Bornholm). Etableringen af infrastruktur forbundet med Energiø Bornholm, herunder bl.a. elnet, landanlæg og havvind, forventes på nuværende tidspunkt påbegyndt i 2025. Energiø Bornholm bliver ét af Danmarks mest afgørende infrastrukturprojekter og kommer til at indebære produktion af grøn energi i en hidtil uset skala.

Med Energiø Bornholm – samt Ørsted og CIP's planer om yderligere to store havvindmølleparker – står Bornholm overfor historisk store investeringer, der giver mulighed for ny energiproduktion, nye jobs og nye investeringer. For at Bornholm kan gribe de unikke og grønne udviklingsmuligheder, er der behov for politisk lederskab på området og en ny organisering omkring arbejdet med Energiø Bornholm. Arbejdet med Energiø Bornholm skal bl.a. være med til sikre Bornholms sociale og økonomiske bæredygtighed, og at Bornholm lykkes med at tiltrække virksomheder, arbejdskraft og nye borgere.

Politisk lederskab skal sikre realisering af potentialer

Energiø Bornholm giver nye muligheder. Det drejer sig for eksempel om adgang til grøn strøm og overskudsvarme, nye uddannelser, nye virksomheder, nye boliger og nye bornholmere, herunder behov for udvikling af velfærdsinstitutionerne på Bornholm. Skal mulighederne gribes rigtigt, kræver det et politisk fokus og lederskab på området.

Derfor er det også centralt, at kommunalbestyrelsen sætter sig i spidsen for projekterne og formulere politikker, der skal give retning for arbejdet med Energiø Bornholm – på Bornholm. For eksempel skal erhvervspolitikområdet for Bornholm have et "nyt kapitel". For med Energiø Bornholm kan der forventes store nye erhvervs muligheder. Kapitlet skal indeholde retning for erhvervsudviklingen og svare på centrale spørgsmål. Det kunne være spørgsmål som, hvad kommunalbestyrelsen vil med en mulig erhvervspark? Eller hvilke nye erhverv Bornholm skal tiltrække? Erhvervsudviklingen skal ske i et tæt samspil med det nye forventede "testsite" ved Energiø Bornholm og den forskning, uddannelse og innovation indenfor grønne teknologier, som der allerede nu er igangsat et arbejde med.

Udvikler kommunalbestyrelsen et nyt kapitel til erhvervspolitikområdet, er det oplagt – for at forløse potentialer "hele vejen rundt" – at opdatere relaterede politikker. Det kunne eksempelvis være beskæftigelsespolitik, naturpolitik, uddannelsespolitik, boligpolitik og velfærds politik, jf. tabel 1

Tabel 1 – Eksempler på politikområder som berøres af Energi Bornholm

Politikområde	Eksempler på opgaver
Erhvervs politik	Erhvervspark, herunder udvælgelse af erhverv til en mulig erhvervspark, samspil mellem virksomheder, testsite, forskning og innovation
Beskæftigelses politik	Ny jobs i forbindelse med energianlæg og følgeerhverv skal undersøges for omfang, potentialer og match med tilgængelige kompetencer.
Natur politik	Natur- og landskabsbeskyttelse herunder forbedring og genopretning. Der skal desuden ske en indpasning af landanlæg og mulig erhvervspark.
Uddannelses politik	Der skal arbejdes for at lærlinge indtænkes i anlægsfasen samt i driftsfasen. Der skal være en fællesretning for uddannelsespolitikken, så der er et stærkt samspil mellem uddannelsesaktører herunder Campus Bornholm og uddannelsesinstitutioner med interesse for Energiø Bornholm.
Bolig politik	Der skal arbejdes for etablering af flest mulige permanente boliger i forbindelse med den tilrejsende arbejdskraft i anlægsfasen for Energiø Bornholm.
Velfærds politik	I kraft af den øgede aktivitet på Bornholm skal det sikres, at der er tilstrækkelig kapacitet på velfærdsområderne

Som det fremgår vil arbejdet med at indfri potentialerne i Energiø Bornholm gribe ind i alle områder. Derfor er en ny organisering nødvendig jævnført nedenfor.

Ambitioner og opgaver i nuværende arbejde med Energiø Bornholm

Ambitionerne for Bornholm er store. For at kunne håndtere og forvalte ambitionerne, og dermed den store interesse i Bornholm, er der en række opgaver der skal løses. Konkret bliver følgende opgaver i dag løst af 1 årsværk i BRK (energiøkoordinatorstilling bevilliget frem til den 31. december 2025):

1. **Planlægning**, herunder
 - o Den samlede plan for Energiø Bornholm (bl.a. dialog med Energistyrelsen om plan og projekt, opdatering af tidsplaner)
2. **Interessevaretagelse**, herunder
 - o Energinets landanlæg (bl.a. tilkobling af landanlæg til Bornholms net, priszone, arkitekturproces, borgerinddragelse, inddragelse af KB, arkæologiske undersøgelser, planproces, miljøvurdering)
 - o Energistyrelsens havvindudbud (bl.a. dialog med Energistyrelsen, overplanting, analyse af udbudsbetingelser)
 - o Høringssvar fra BRK til processerne (bl.a. til Energistyrelsen og Miljøstyrelsen)
3. **Koordination og projektledelse**, herunder
 - o Erhvervsudvikling (bl.a. kobling til Bornholms erhvervs- og energipolitik, projekter i regi af Nationalt Center for Grøn Energi/Baltic Energy Island, arbejde for nye erhverv/kompetencer på Bornholm, proaktiv erhvervskontakt, internationale samarbejder)
 - o Teknologiske muligheder (bl.a. testsite, tilkobling til Bornholms fjernvarmenet, rensningsanlæg samt yderligere potentialer, der opstår løbende)
 - o Intern og ekstern koordination (bl.a. dialogproces med KB, dialogproces med ministre og folketingsmedlemmer, dialogforum med statslige myndigheder, koordinationsgruppe for Bornholmske aktører, BRK-interne processer)
 - o Inspiration og studieture (bl.a. planlægning, afholdelse og afrapportering på studieture såsom studietur til Grimsby, Herslev, Esbjerg og Greenlab Skive, indhentning af ny viden)
 - o Kommunikation (bl.a. kommunikationsplan, lobbyindsats, hjemmeside, besøgscenter, international dialog, besøg, pressehenvendelser)
 - o Projektledelse (bl.a. procesplaner, sikre at processer omkring energiøarbejdet drives, sikre indfrielse af delmål og mål, styring og koordination af interesser)

Opgaverne er mange, og det er komplekse dagsordener som skal analyseres, drives og formidles løbende, for at Bornholms interesse bliver varetaget. Der er med nuværende organisering flere af dagsordenerne, som må nedprioriteres på grund af manglende ressourcer. Konsekvensen er, at Bornholms interesser ikke med sikkerhed bliver inddraget i beslutningerne, hvilket i bedste fald er uhensigtsmæssigt, og i værste fald kontraproduktivt i forhold til at realisere de politiske ambitioner for øen. Der bør derfor investeres i en ny og bæredygtig organisering.

Ny organisering: Energiøsekretariat

Der skal oprettes et sekretariat, hvis formål det er at udvikle, drive og formidle Bornholms Helhedsplan for Energiø Bornholm. Energiøsekretariatet skal arbejde for, at kommunalbestyrelsen kan vurdere og prioritere i mulighederne omkring energiinfrastrukturprojekterne på og omkring Bornholm. Arbejdet skal sikre, at investeringerne indpasses og giver den ønskede udvikling og det størst mulige afkast til bornholmske borgere og virksomheder. Indsatsen, som forventes at tiltrække nye virksomheder og borgere til Bornholm, vil være en hjørnesten i indfrielsen af visionen om 42.000 bornholmere.

Afhængigt af det erhverv, der tiltrækkes til Bornholm, skal sekretariatets opgaver løbende tilpasses og prioriteres omkring de muligheder der er og opstår. Konkret vil sekretariatet i 2023 kunne arbejde med:

1. **Erhvervspark:** Analyse af muligheder for en erhvervspark herunder muligheden for et arealudviklingselskab, der kan understøtte en koordineret planlægning af erhvervsinteresser.
2. **Servicehavn:** Der skal arbejdes aktivt for, at bornholmske havne bliver servicehavne for havvindmølleparker i Østersøen
3. **Uddannelse:** Der skal tiltrækkes og skabes nye uddannelser på Bornholm herunder afsøge og understøtte muligheder for klimaerhvervsskole og residential college
4. **Boliger:** Der skal være tilstrækkelig kapacitet. Derudover skal der arbejdes for at skabe permanente boliger i forbindelse med anlægsfasen for Energiø Bornholm.
5. **Interessevaretagelse**, herunder kompensation: Sikre at der tilfalder kompensation til Bornholm for at lægge land og vand til omfattende energiinfrastruktur

6. **Teknologi:** Der skal arbejdes for tilkobling af det bornholmske elnet på Energiø Bornholm. Derudover skal det analyseres, hvorvidt overskudsvarmen fra landanlæg kan tilføres det bornholmske fjernvarmenet, og hvordan Bornholm skal arbejde med produktion af grønne brændstoffer.
7. **Testø:** Understøtte at der skabes et testsite som en del af Energiø Bornholm. Derudover skal det sikres, at Bornholm fortsat er med i de fremmeste projekter, hvad angår grøn omstilling og udvikling af grøn teknologi.
8. **Inddragelse og kommunikation:** Det skal sikres, at borgere og erhvervslivet gennem besøgscenter, udstillinger og skriftlig kommunikation får forståelse og ejerskab til projektet.

Energiøsekretariatet vil arbejde i et krydsfelt af aktører, herunder politikere, borgere, erhvervsliv, vidensinstitutioner og myndigheder.

Sekretariatet forankres i Center for Regional Udvikling, It og Sekretariat som et team under afdelingen Udvikling. Der skal samlet være 4 årsværk i sekretariatet med forskellige opgaver.

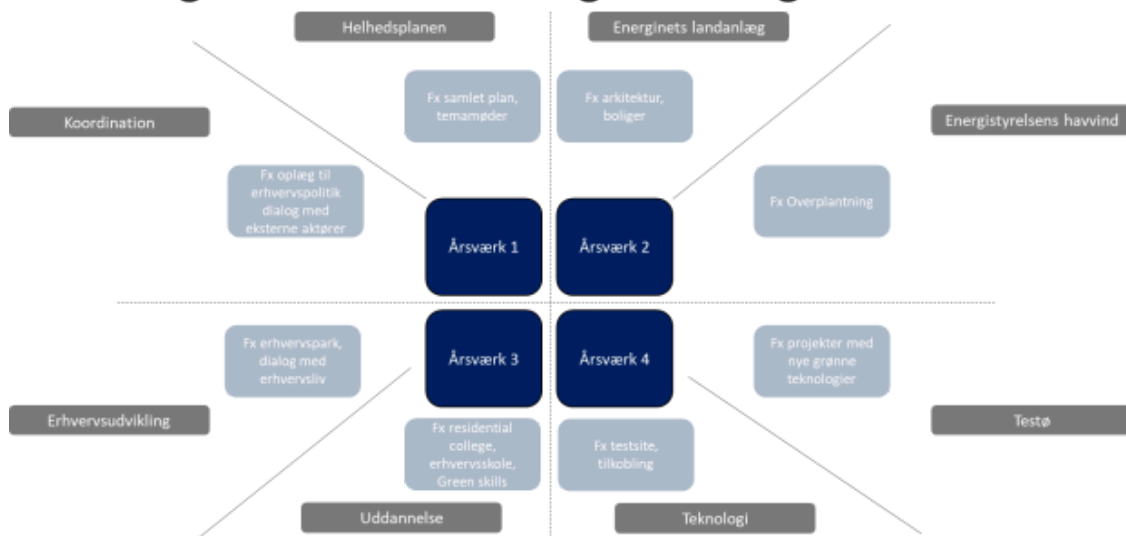
Forslag til opgaver for 2023 er gengivet i nedenstående tabel 2 samt figur 1:

Tabel 2 – Opgaver 2023 for Energiøsekretariat

Årsværk	Opgaver i 2023
1: Energiøkoordinator	<ul style="list-style-type: none"> • Tovholder på Helhedsplan for udvikling af Bornholm (boliger, elværket, udviklingsaftale med staten) • Koordination af indsatser omkring Energiø Bornholm • Betjening af kommunalbestyrelsen ved temamøder, studieture, delegationsbesøg på Bornholm mv. • Koordination og udarbejdelse af hørings svar • Sikre sammenhæng mellem energiøindsats og BRKs øvrige områder og politikker
2: Energiømedarbejder	<ul style="list-style-type: none"> • Interessentdialog vedr. statslige udbud af landanlæg og havvind (Energistyrelsen og Energinet) • Interessentdialog vedr. øvrige energiinfrastrukturprojekter • Indsats for kompensation af berørte borgere samt Bornholm
3: Energiømedarbejder	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse og projektledelse af BRKs rolle i mulig erhvervspark • Understøtte Bornholm som service havn • Synliggøre lokal erhvervsudvikling på Bornholm • Understøtte nye uddannelser på Bornholm i relation til energiø (residential college, klimaerhvervsskole mv)
4: Energiømedarbejder	<ul style="list-style-type: none"> • Arbejde for testsite ifbm energiøen • Videre analyse af muligheder for produktion af grønne brændstoffer • Sikre analyse og interessenthåndtering ifbm. tekniske ønsker til energiøen (tilkobling, brug af overskudsvarme) • Generere tal og analyser til brug for kommunalbestyrelsen • Formidle teknologiudviklingen så der er forståelse og ejerskab til Energiø Bornholm hos bornholmske virksomheder og borgere

Figur 1: Opgaver i Energiøsekretariatet 2023

Energiøsekretariat – organisering 2023

Sekretariatet foreslås finansieret frem til og med 2026. I 2026 skal det revurderes, hvilken indsats der er nødvendig, for at Bornholms Regionskommune får tilstrækkelig ud af Energiø Bornholm.

Der skal hvert år udarbejdes en handleplan til politisk godkendelse som beskriver, hvilke overordnede opgaver Energiøsekretariatet arbejder for i de følgende 2 år.

Økonomiske konsekvenser

Der er ved tidligere beslutning om energiøkoordinator bevilget 1 årsværk til og med 2025.

Der afsættes yderligere 1,5 mio. kr. i 2023 til at oprette Energiøsekretariatet. Midlerne skal finansiere yderligere tre årsværk i 2023 samt gå til juridisk og faglig understøttelse af indsatsen (jf. *indstillingens pkt. a*).

Der skal afsættes yderligere midler i 2024-2026 til at drive Energiøsekretariatet, jf. tabel 3, og det vil indgå i budgetforhandlingerne for budget 2024 (jf. *indstillingens pkt. b*).

Tabel 3 – behov for yderligere finansiering af Energiøsekretariatet i 2024-2026

	2024	2025	2026	I alt 2024-2026
Tre årsværk	2,04 mio. kr.	2,04 mio. kr.		4,08 mio. kr.
Fire årsværk			2,72 mio. kr.	2,72 mio. kr.
				6,80 mio. kr.

Note: der skal afsættes fire årsværk i 2026, da den nuværende bevilling til energiøkoordinator udløber i 2025.

Bilag

Bilag 1

Punkt 3: Orientering fra formanden

Der blev orienteret om følgende:

-

Punkt 4: Eventuelt

Følgende blev taget op:

-